

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Фондовий ринок є невід’ємною складовою економічних систем, особливо у розвинутих країнах світу. Його основне призначення полягає у мобілізації й алокації фінансового капіталу та забезпеченні при цьому економічного зростання. Водночас посилення глобалізації та інтернаціоналізації суспільства, підвищення ролі фінансових інститутів як учасників інвестиційних процесів обумовили розвиток ринку цінних паперів.

В Україні фондовий ринок почав формуватися з 1991 року після прийняття закону “Про цінні папери і фондову біржу”, відповідно до якого в жовтні цього ж року створено Українську фондову біржу. На сьогодні їх чисельність зросла до 10 (Фондова Біржа ПФТС; Київська Міжнародна Фондова Біржа (КМФБ); Українська Фондова Біржа (УФБ); Українська Міжбанківська Валютна Біржа (УМВБ); Фондова Біржа “ІННЕКС”; Придніпровська Фондова Біржа (ПФБ); Українська Міжнародна Фондова Біржа (УМФБ); Фондова Біржа “Перспектива”; Східно-Європейська Фондова Біржа (СЄФБ); Українська Біржа (УБ)) [1].

Не зважаючи на певні зрушення у розвитку вітчизняного фондового ринку, основні його індикатори досі не в змозі досягнути бажаного рівня. Так, збільшення капіталізації ринку цінних паперів в Україні упродовж 2012-2014 рр. свідчить про підвищення вартісної оцінки компаній, акції яких перебувають в обігу на фондових біржах (рис. 1).

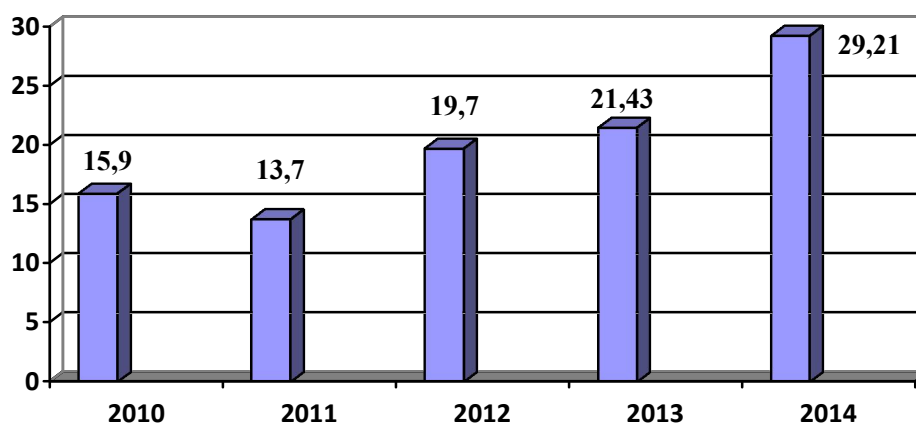

Рис. 1. Співвідношення капіталізації лістингових компаній до ВВП за 2010-2014 рр., %*

* Побудовано автором на основі [1].

Однак, величина зазначеного показника є низькою і не досягає рівня більшості розвинених фондових ринків, де капіталізація складає понад 40-60% ВВП, а у високо розвинених країнах – відповідає або перевищує його значення.

Щодо обсягу біржової торгівлі цінними паперами, то за останні 5 років прослідковується позитивна тенденція до збільшення його величини на організаторах фондового ринку (рис. 2).

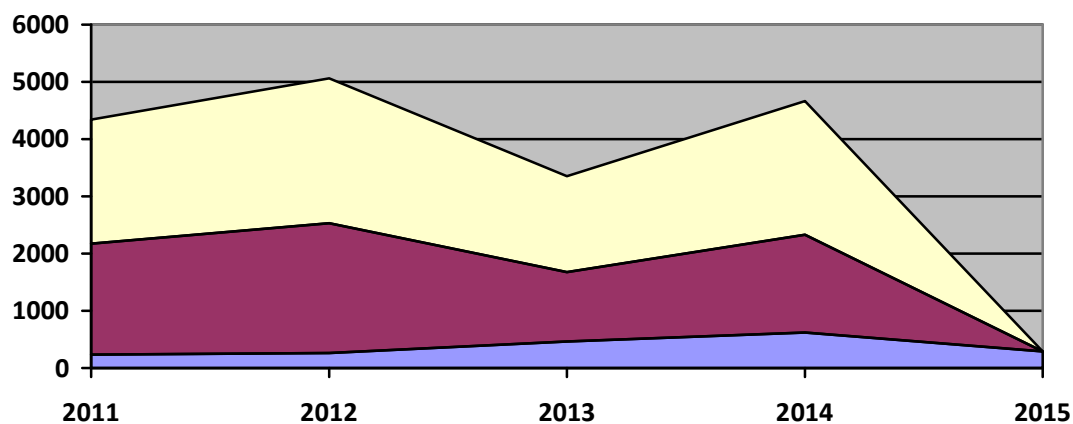

Рис. 2. Обсяг торгів на ринку цінних паперів України за 2011-2015 р., млрд. грн.*

* Побудовано автором на основі [1].

Так, за даними рис. 2, у 2014 р. ринок цінних паперів в Україні виріс на 39,06% порівняно з 2013 р. і становив 2331,94 млрд. грн. Хоча спостерігається збільшення частки операцій із цінними паперами на біржовому ринку, близько 73,43% усіх операцій здійснювалися на позабіржовому його сегменті [1]. Також у 2014 р. на організованому фондовому ринку простежувалася консолідація торгівлі цінними паперами. Так, із 10 функціонуючих фондових бірж лише дві – “ПФТС” та “Перспектива” відзначалися істотними обсягами торгів, контролюючи більш ніж 94,62% вартості біржових контрактів.

В цілому, на вітчизняному ринку цінних паперів не вистачає фінансових інструментів із високим інвестиційним потенціалом, а більшість із них мають документарну форму випуску, яка ускладнює їх обіг та зумовлює високу вартість транзакційних витрат. Крім того, недосконалою є інфраструктура ринку, а права інвесторів і громадян захищені не повною мірою.

Таким чином, для активізації операцій на біржовому ринку цінних паперів необхідно:

– по-перше, перейти до єдиної системи біржової торгівлі. При цьому процеси концентрації мають ініціюватися самими учасниками ринку через удосконалення системи ліцензування діяльності з організації торгівлі;

– по-друге, публічні компанії мають отримати переваги у своїй фінансовій діяльності (у площині фінансування), порівняно із “закритими”

учасниками ринку, а параметри залученого капіталу повинні бути привабливішими;

– по-третє, інвестори також мають відчувати переваги від функціонування організованого ринку у контексті розвитку Інтернет-трейдингу.

Реалізація зазначених заходів дасть можливість посилити роль організованого ринку цінних паперів в інвестиційних процесах, і, відповідно, сприятиме економічному зростанню. Тільки за таких умов показники біржового ринку, зокрема біржові індекси, можна буде розглядати як адекватний індикатор економічного розвитку.

Література

1. Річна звітність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України за 2002-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual>.

Письменна Т. В., к.е.н.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

На сьогодні актуалізувалися проблеми, які супроводжують функціонування страхового посередництва в Україні. Тому виникає необхідність у визначенні шляхів вирішення цих проблем, щоби забезпечити розвиток страхового посередництва на страховому ринку України. Проте спершу потребують відповідей такі запитання: Яке значення страхового посередницького ринку України? Які переваги страхового посередництва над прямим продажем страхових послуг? Які етапи виникнення страхових посередників? Хто такі страхові посередники та які основні види їх діяльності? Який поточний стан страхового посередництва в Україні та за кордоном? Такий алгоритм дій дасть змогу дослідити дане питання в площинах минулого, теперішнього та майбутнього часів.

У колі фахівців зі сфери страхування висловлено думку, згідно з якою без високопрофесійних каналів дистрибуції страхових послуг страховим компаніям дуже важко залучати значну кількість клієнтів. Споживачів страхових послуг на ринку страхування повинні представляти професійно підготовлені спеціалісти, так само, як це роблять ті, хто знайомить зі страховими компаніями. Наявність великої кількості страхових посередників дасть змогу активізувати вітчизняний страховий ринок і наблизити його до світового ринку страхування [1].

Загальна перевага страхового посередництва в системі реалізації страхових послуг над прямим продажем пояснюється кількома факторами. По-